

EYLÜL AYI MECLİS TOPLANTISI - 29.09.2021 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri

Yüz yıl sonra başımıza gelen salgının etkilerini, 1,5 yıldır yaşamaktayız. Çok şükür ki 2020 yılı Mart-Haziran dönemindeki tamamen kapanma durumunda değiliz. Yaklaşık %50 oranındaki ikinci aşılama oranıyla bir nebze korunma sağladık. İnsani ve ekonomik faaliyetlerimizi daha serbest gerçekleştirebiliyoruz. Daha normal bir hayata kavuşabilmemiz için asla unutmamamız gereken iki konuyu uzmanlarımız ısrarla belirtiyorlar. Bunlardan ilki, ikinci aşılama oranımızı %70'in üzerine çıkarmak, ikincisi ise aşılamaya rağmen maske-mesafe-hijyen kurallarına dikkat etmektir. Geleceğimizi kurtarmak adına bu iki konuda elimizden geleni yapmaya devam etmeliyiz.

Değerli Arkadaşlar,

Küresel ve ulusal zorluklara rağmen hayatımızı devam ettirme çabası içerisindeyiz. Bu çabalarımızın bir ölçüsünü ay başında açıklanan ekonomik büyüme rakamlarıyla öğrenmiş olduk. Keşke il ya da bölge düzeyindeki büyüme oranları da eş zamanlı olarak açıklanabilseydi. Böylece ülke büyümesinin, yerel düzeydeki yansımalarını eş zamanlı öğrenmiş olurduk. Biz bunu ancak öncü ve yapısal göstergelerimizle tahmin etmeye çalışıyoruz. Birçok kez Antalya'mızın bu salgın döneminde, Türkiye ortalamasının en az 2 kat üzerinde bir zorlukla karşı karşıya kaldığını ekonomik ve ticari göstergelerimizle açıklamaya çalıştık. İlave desteğe ihtiyacımızın olduğunu yazılı ve sözlü olarak belirttik. Ancak ortalama tedbirlere tabi olduk.

Türkiye İstatistik Kurumu 2. çeyrek yani Nisan, Mayıs, Haziran ayları milli gelir (GSYH) büyümesini, geçen yılın aynı dönemine göre, (yani yıllık) %21.7 olarak açıkladı. Bu büyüme, geçmiş 24 yılın açık ara en yüksek büyümesi oldu. Başta gelişmiş ülkeler olmak üzere pek çok ülke de uzun yıllardır görmedikleri büyüme oranlarını bu dönemde açıkladılar. Uzmanlar bunun en önemli sebebinin geçen yılın aynı dönemindeki çift haneli küçülmelere dayandırmakta ve baz etkisi demektirler.

Dünyanın büyüme rekorları kırdığı dönemde, bir önceki döneme göre büyümemizi de daha yüksek oranda sağlamalıydık. Önümüzdeki dönemler için karar vericilerimiz, bu konuyu dikkate alırlarsa hepimiz için daha iyi olacaktır. Çünkü giderek düşen bir büyüme hızıyla karşı karşıya kalacağız ve bu durum sürdürülebilir olmayacaktır.

Oluşturduğumuz veri setlerindeki öncü ve yapısal göstergelerle yıl sonu büyümesini %8.4 olarak tahmin etmekteyiz. Bu büyümenin sürdürülebilirliği, nasıl bir paylaşımın olduğu ile yakından ilgilidir. Başta karar vericilerimiz olmak üzere hepimiz, büyümenin sürdürülebilirliği konusunda çok boyutlu ve çok taraflı değerlendirmeler yapmak durumundayız.

Değerli Üyeler,

Büyümenin bizim açımızdan önemli boyutlarından biri tarım sektörüdür. Sektörümüz, uzun yıllardır hem kentimiz hem de ülkemiz için stratejik konumdadır. Bunu 2008 yılından beri her fırsatta yazılı ve sözlü olarak ifade edip nelerin yapılması gerektiğini açıklıyoruz. Özellikle son iki yıldır sektörümüzün stratejik konumunu anlamayan kalmadı diye düşünüyorum. Ancak son

açıklanan büyüme rakamları, bu konuda yine şüpheye düşmeme neden olmaktadır. Çünkü tarımdaki 2. Çeyrek büyümesi %2.3 olarak ilan edildi. Bu büyüme 24 yıllık geçmişin ortalamasının altında kalmış bir büyümedir. Aynı zamanda 1. çeyrekteki %8.7'lik büyüme de, 24 yılın ortalamasının üzerinde kalmıştı. Oysaki 2020 yılı kapanmasının ardından tarıma yönelik kalkınma ve ivmelenme destekleri verilerek geçmişe göre ortalama üstü ciddi bir büyüme sağlanmalıydı. Bizler zor zamanlarda ekonomiyi kurtarıcı konumunda olmanın yanı sıra büyüme ya da yükselme dönemlerinde de hatırlanmak isteriz. Geçmişte bu olmadı ama salgın dersleriyle sektörümüze olan tutumun değişmesini isterdik. Genel ekonomi için yaptığımız %8.4'lük tahmin modelimizin benzerini tarım için de yaptık buna göre tarım sektörünün yıl sonu büyümesini %1'in altında tahmin etmekteyiz.

Kentimizin ekonomik yapısının temelini turizme dayalı hizmet, tarım ve ticaret sektörleri oluşturmaktadır. Turizmde 2021 yılı tahminlerinin yaklaşık yarısının gerçekleşmeye başlamasıyla kentimiz açısından ekonomik zorluklar ağırlaşarak devam etmektedir. Tarım sektörünün karşı karşıya olduğu zorluklara ilave olarak bir de fahiş fiyat kavramıyla baskı altında kalma zorluğu içerisindedir. Bu zorluğu geçmişte de maalesef hiç hak etmediğimiz halde yaşadık. Tarım sektörünün büyüme problemi, giderek kendisini daha ağır biçimde göstermektedir. Yıllık büyüme performansımız, genel ekonomik büyüme tarihi rekorlar kırmışken vasat altı kalmıştır. Önceki döneme göre büyüme rakamlarımız ise geçmiş dönem ortalamalarının ciddi ölçüde altında kalmıştır.

Arkadaşlar,

Antalya'mızın tarımdaki en iyi yılı olan 2010 yılında Türkiye tarımının %6'sı düzeyindeydik. Son açıklanan verilerle tahminimiz, %4'ün altına düştüğümüz yönündedir. Turizm performansımız da ortadayken hizmet ve ticaret hacmimizde de ciddi kayıplarımız hala devam etmektedir. Bu konudaki öncü göstergelerden birini sizlerle son 7-8 aydır sürekli paylaşıyorum.

Biliyorsunuz ticaretin önemli ödeme araçlarından biri çekle ticarettir. Bu konudaki işlem hacmi sürekli olarak Türkiye ortalamasının ve bizim tarihi ortalamamızın çok altında seyrediyordu. Bu durumun tek istisnası Temmuz ayı olmuştur. O ayda Türkiye ortalamasının üzerinde bir işlem hacmi artışı olmuştur. Ancak unutmayalım ki Temmuz ayı, hem turizm hem de hizmet sektörlerinin zirve yaptığı ay olmuştur. Ağustos ayında geçmiş dönemlerin oldukça altında bir turist hareketliliği yaşanmıştır.

Bu dönemde kentimiz açısından en önemli konulardan biri ihracat olmuştur. Hem genel olarak hem de özellikle yaş meyve sebze olarak ihracatımız tüm kısıtlamalara rağmen rekorlar kırmaktadır. Rekorlardan çok bizi sevindiren konu gerek meyve gerek sebze ve gerek domatesteki birim fiyat iyileşmeleridir. Özellikle Mayıs ayından itibaren ihracatımızdaki birim fiyat düzeyleri, hak edilmiş fiyatların başlangıcı düzeyindedir. Bunun doğal sonucu olarak yılın ilk 8 ayında geçen yıla göre %45-50 düzeyinde miktar artışları yaşanmıştır. Birim fiyatlar artarken miktarların da artmış olmasını iyi bir performans olarak görüyoruz. Bunun sürdürülebilir olması da en büyük beklentimizdir.

Biliyorsunuz geçen yıl bu dönemde Antalya Büyükşehir Belediyesi ile bir protokol imzalayarak hal endekslerimizi ilan etmeye başladık. Endekslerimizle ilgili ilk aydan beri toplumun değişik kesimlerinden son derece etkileyici tepkiler alıyoruz. Hepsine teşekkür ederiz. Geçen aydan itibaren de yine değişik kesimlerin talep ettiği geçmiş dönem endekslerini de paylaşmaya

başladık. Bugüne kadar ilan ettiğimiz endeksler, farklı enflasyonlar için birer öncü gösterege oldu. Biz yeni araştırmalar için veri dayanağı olsun diye çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Hatırlayacağınız gibi Rusya Federasyonu'nca, pepino mozaik virüsü, domates lekeli solgunluk virüsü ve domates kahverengi rugose meyve virüsü tespit edildiği gerekçesiyle 11 Aralık 2020 tarihinde Antalya ve İzmir'den domates ve biber ithalatı yasaklanmıştı. On aydır devam etmekte olan yasak 9 Eylül 2021 tarihi itibarıyla kaldırıldı. Kararın üreticilerimize ve üyelerimize hayırlı olmasını diliyorum. Ancak yasaklamalarla ve kısıtlamalarla ticaretin gelişmeyeceğini her zaman belirtiyoruz. Hem bu konu hem de domates için uygulanmakta olan kotanın kaldırılması konusunda ilk günden itibaren gerek Antalya Ticaret Borsası gerek Antalya Tarım Konseyi olarak raporlar hazırladık ve çok sayıda lobi faaliyetinde bulunduk. Antalya ve İzmir'e uygulanan kısıtlamanın kaldırılmasına sevindik. Mevcut domates kotası uygulamasının da kalkmasıyla Rusya Federasyonu ile karşılıklı ticaretimiz çok daha sağlıklı olacak ve gelişecektir.

Değerli Arkadaşlar,

Kentimiz armut ve zeytinde yeni bir hasat dönemine başladı. Ülkemizdeki her 5 armuttan 1'i ve yine zeytin üretiminin %2,5'i kentimiz üreticileri tarafından yapılmaktadır. Bildiğiniz gibi Korkuteli Karyagdı Armudu ve Antalya Tavşan Yüreği gibi üstün özelliklere sahip bu çeşitlerimizi Borsa olarak coğrafi işaret tescil ettirdik. Bu konuda üreticilerimizin coğrafi işareti sahiplenmesi halinde elde edilen ürünlerin katma değeri daha fazla yükselecektir. Tavşan yüreği zeytinimiz deyim yerindeyse tam bir ilaç. Tüm üreticileri ve üyelerimizi bu fırsatla coğrafi işaret tescilini kullanmaları için Borsamızla iletişime geçmeye davet ediyorum.

Yine ülkemizde üretimi yapılan her 4 nardan 1'nin üretildiği, her iki karanfilden 1'inin üretildiği kesme çiçek ile ülkemiz yaklaşık 300 bin dekada üretim yapılan ve üretimin %37'sine sahip olduğumuz örtüaltı üretimde ise yeni bir sezona başlamak üzeredir.

- Hasadı başlamak üzere olan narda meyve kalitesinin özellikle renk açısından şu an için dalgalı ve rekoltesinin düşük olduğu üyelerimizce ifade edilmektedir. Umarız son bir yağmurla bu sorunu aşabiliriz.
- Kesme çiçek ve yaş meyve sebze de ise üretim aşamasındaki son hazırlıklar devam etmektedir. Her iki sektörümüzde de geçtiğimiz yıla oranla özellikle ihracat değerimiz bakımından artışlar yaşadığımız bir yıl oldu.

Tüm üreticilere ve üyelerimize bereketli bir sezon geçirmelerini diliyorum.

2021-2022 sezonu Antalya'da zeytin için genel anlamda var yılımız olacak. Kentimizde 15 bin tonu sofralık ve 50 bin tonu yağlık olarak değerlendirilmek üzere yaklaşık 65 bin ton zeytin rekoltesi ve ortalama 12 bin ton zeytinyağı rekoltesi beklemekteyiz.

Manavgat'taki yangın felaketinde yaklaşık 500 bin zeytin ağacımızı kaybetmemiz nedeniyle rekoltemizde 15 bin ton zeytin ve 3 bin ton zeytinyağı kaybı yaşayacağız.

Bu ay içerisinde paydaşlarımızın da katılımıyla düzenlediğimiz sektörel analiz toplantımızda ise;

- Manavgat'ta zeytin ve zeytinyağı üretiminde geçimini sağlayan üreticilerin 100 milyon TL civarında bir kayıp yaşaması nedeniyle üreticilere destekte bulunulması,

- Zeytine verilen desteğin 0,15 TL/kg olduğu ve en az 1,5 TL/kg düzeyinde olması gerektiği,
 - Zeytinyağı sıkımında kullanılan 3 fazlı üretimden 2 fazlı üretime geçilmesi için zeytinyağı üretim tesislerine modernizasyon desteğinin sağlanmasının gerekliliği,
- gibi konular gündeme gelmiştir. Sektörün envanter, karasu ve başta elektrik olmak üzere maliyet artışları nedeniyle ortaya çıkan sorunları ise devam etmektedir.

Bu sorunlarımızı çözmediğimiz takdirde küresel ölçekte rakiplerimizle rekabet edebilmemiz mümkün görünmemektedir.

Tıbbi aromatik bitkiler konusunda yapmış olduğumuz sektörel analiz toplantımızda ise;

- Manavgat yangını sonrası yerleşim yerlerinin etrafında başta keçiboynuzu ve defne olmak üzere tıbbi ve aromatik bitkiler dikiminin yapılması,
- Hasat ve hasat sonrası işlemlerde daha dikkatli olunması,
- Kapama bahçe usulü yapılan yatırımlardaki üretimin doğru bir biçimde yayınlştırılması, konuları gündeme gelmiş olup, toplantı sonrası raporumuz ilgili kurum ve kuruluşlara iletilecektir.

Bu ayki meslek komiteleri toplantılarımızı bu akşam Antalya Valimiz Sayın Ersin YAZICI'nın katılımıyla müşterek olarak yapacağız. Üretimle ilgili detayları toplantımızda hep birlikte geniş bir biçimde değerlendireceğiz.

Arkadaşlar,

Eylül ayı faaliyetlerimizde sektörel analiz toplantıları ve “Yeşil Mutabakat”la ilgili panellere ağırlık vermiştik. Bu kapsamda Cumhurbaşkanımız tarafından hem geçtiğimiz haftaki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu hem de bu haftaki bakanlar kurulu toplantısı sonrasında “Paris İklim Anlaşması”nın Türkiye Büyük Millet Meclisi’imizin (TBMM) onayına sunulacağı ifade edilmiştir. Uzunca bir süredir gündemde tuttuğumuz anlaşmanın kabul edilmesi için TBMM’nin onayına sunulması son derece sevindirici bir gelişmedir.

Özellikle tarım sektörümüzü yakından ilgilendiren “Yeşil Mutabakat” konusunda sizlerin de takip ettiği gibi, 2021 yılındaki sürdürülebilirlik faaliyetlerimiz kapsamında, sık sık etkinlik yapıyoruz. Konuyla ilgili alanında uzman kişiler tarafından sektörümüze etkileri ve sektörümüzün mutabakata uyumu için nelerin yapılması ve yapılmaması konusunda tartışıyoruz.

Geçtiğimiz hafta “Yeşil Mutabakat Çerçevesinde Antalya’da Bitki Besleme Ürünlerinin Sürdürülebilir Kullanımı” paneli düzenlemiştik. Panelimizde “Yeşil Mutabakat” kapsamında aşırı gübre kullanımını yüzde 20 azaltılması öngörüsü başta olmak üzere toprak analizinin ve organik gübrelerin önemi konuları gündeme geldi. 30 Eylül Cuma günü saat 14.30’da ise “Yeşil Mutabakat Yolunda Antalya’da Bitki Koruma Ürünlerinin Sürdürülebilir Kullanımı” başlıklı panelimizi düzenleyeceğiz.

Yanı başımızdaki 450 milyonun üzerindeki nüfusa sahip ve ihracatımız içerisinde %42’lik paya sahip Avrupa Birliği başta olmak üzere tüm dünya ile özellikle tarımsal ticaretimizin sekteye uğramaması için bu konuda hazırlıklara başlamalı ve ayak uydurmalıyız. “Yeşil Mutabakat” a

kentimizin ve sektörümüzün hazırlanması için bu tip panel ve etkinlikleri düzenlemeye devam edeceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerimi tamamlarken birkaç farklı konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum.

- Borsamızın 2008 yılında aldığı akreditasyon sistem belgesi, yapılan denetim sonucunda tekrar yenilendi. Üyelerimize yönelik hizmet kalitesini her geçen gün artırmak için çalışan ve akreditasyon sistemini sahiplenerek gereklerini yerine getiren personelimiz ve yönetim kurulu üyesi arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.
- 1.Meslek Komitemizin talebi üzerine “Antalya Koşullarında Buğday Yetiştiriciliği” konulu bir bilgilendirme broşürü hazırladık. “Antalya Buğdayını Arıyor” projemiz sonrası üyelerimizin, kentimizde yetiştirilen buğday veriminin ve kalitesinin artırılması gibi hedeflerle hazırladığımız broşürümüze web sayfamızdan erişebilirsiniz. Sektörümüze faydalı olması dileklerimle emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.
- 7326 sayılı yapılandırma kanunu için başvurular yarın doluyor. Yararlanmak isteyen üyelerimiz e-devlet, interaktif vergi dairesi ve e-sigorta uygulamaları aracılığıyla ya da vergi daireleri ile SGK müdürlüklerinden başvuruda bulunabilir.
- 2 Ekim Cumartesi günü kentimizin uluslararası alanda bir markası olan 58. Antalya Altın Portakal Film Festivali başlayacaktır. Pandemi koşullarına göre düzenlenecek festivalin başarılı geçmesini diliyorum.
- Salgın nedeniyle geçtiğimiz yıl düzenleyemediğimiz YÖREX’i bu yıl 20–24 Ekim tarihlerinde 11.kez düzenleyeceğiz. Fuarımızda her yıl olduğu gibi doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine yöresel ve coğrafi işaretli tüm zenginliklerimiz bir arada olacak. YÖREX kapsamında düzenleyeceğimiz faaliyet ve etkinliklerimizle ilgili çalışmalarımız da yoğun bir biçimde devam ediyor. Önümüzdeki günlerde bizlere her daim destek olan danışma kurulu üyelerimizle yapacağımız toplantının ardından basın mensuplarımızla bir araya gelecek ve kamuoyu ile paylaşacağız. Tüm hemşerilerimizi, Antalya sakinlerini ve misafirlerimizi 20–24 Ekim tarihlerinde 11.YÖREX’e davet ediyoruz.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR

Yönetim Kurulu Başkanı